



**Seychelles National Institute
Of Culture Heritage & The Arts**

“Gardyen Nou Leritaz”



National Sports
Council



LAPEL POUR PREZANTASYON

KOLOK POUR KOMEMOR 40^{ENM} FESTIVAL KREOL SESEL: 22 - 23 OKTOB 2025

Lafet ek Festival koman en Foronm pour diskite Lidantite ek Konservasyon Leritaz

Lenstiti Nasyonal pour Kiltir, Leritaz ek Lar, an kolaborasyon avek Liniversite Sesel pe envit bann entelektyel ek aktivis kiltir dan Losean Endyen pour anvoy en propozisyon pour en kolok an komemorasyon 40enm laniverser Festival Kreol Sesel. Sa kolok pou tourn otour rol ki Festival Kreol Sesel in zwe, ensi ki lezot lafet ek festival dan larezyon, dan prosesis kreasyon lidantite ek konservasyon leritaz. Sa tenm zeneral pou ganny eksplere atraver kat soutenm ki reprezant bann pwen for Festival Kreol pandan son 40an legzistans. Premye soutenm i **Zwe Tradisyonnèl koman en Eleman Leritaz Kiltirel dan Losean Endyen, en leritaz propaze par lesklavaz ek prosesis kreolizasyon**. Diskisyon anba sa soutenm pou ganny dirize par Konsey Nasyonal pour Sport Sesel. Dezyenm soutenm i **Lanmizik Kreol, son Lorizin ek son Levolisyon**. Diskisyon anba sa soutenm pou ganny dirize par Lenstiti Nasyonal pour Kiltir, Leritaz ek Lar. Trwazyenm soutenm i **Manze Kreol ek Lidantite**, e katriyenm i **Literatir Kreol e Devlopman Lalang Kreol**. Diskisyon anba sa de soutenm pou ganny dirize par Lenstiti Resers pour Lalang ek kiltir Kreol, Liniversite Sesel.

Konteks ek Lobzektif

Sesel in zwe en rol kle dan rekonesans ek valorizasyon kiltir kreol koman en rezilta pozitiv ki'n sorti dan sistenm kolonizasyon ek lesklavaz ki'n arive dan Losean (ensi ki lezot landrwa), malgre ki son komansman ti douloure. Festival Kreol, ki'n vwar son komansman dan 'Semenn Kreol' an 1981, e ki ti ganny enstitisyonnalize koman en festival anyel an 1985, i enn bann manifestasyon pli vizib sa valorizasyon. Ozordi, dan dernyen lannen premye kar 21enm syek, Festival Kreol Sesel i ankor vibran, e i ankor servi koman en rasanbleman pour bann kominote Kreol atraver lemond. I enn bann manifestasyon pli senbolik lidantite kreol ki egziste dan Lemonn Kreol anyelman, e ki santre otour le 28 Oktob, ki ganny rekonnet koman Lazournen Enternasyonal Kreol par Zón Kreol Karaib ek Losean Endyen. I en moman selebrasyon, me osi en moman refleksyon lo kiltir kreol, son leritaz, ek son levolisyon kontini. Sa i byen anliny avek moto Festival Kreol, 'En Lizye lo Lepase, en Lizye lo Lavenir'.

Lobzektif primer sa kolok se pour reflesir lo rol ki bann festival ek lafet i zwe dan kreasyon lidantite ek konservasyon leritaz dan Zón Kreol Losean Endyen. Prenan kont ki i mank lanfaz lo resers ek dokimantasyon dan Zón Kreol Losean Endyen, en lobzektif segonder sa kolok se pour anmenn ansanm bann entelektyel ek aktivis e pratiker kiltir dan larezyon pour kree e ranforsi bann rezo ek foronm pour dokiman e analiz bann pratik kiltirel dan bann kominote kreol ki pa ganny byen dokimante, ouswa ki anvwa disparisyon.



BANN SOUTENM KOLOK

1. **Zwe Tradisyonnal koman en eleman patrimwann imateriyel dan rezyon Losean Endyen, ki'n propaze atraver lesklavaz, e ki'n evolye dan prosesis kreolizasyon**

Bann Zwe Tradisyonnal dan Losean Endyen i enn bann Pratik kiltirel ki lye listwar lesklavaz avek bann sosyete zil dan larezyon. Sa listwar i fonde lo kolonizasyon ek lesklavaz, e avek letan, in enfluyans lavi sosyal, kiltirel, edikasyonnel e politik bann sosyete dan Was Losean Endyen. Sa ki'n evolye koman bann zwe tradisyonnal dan bann sosyete kreolize dan larezyon i annan en lenportans non selman pour bann zenn, me osi pour zenerasyon pli aze. Sa i enkli bann valer kiltirel sa bann zwe, zot kontribisyon anver sport ek lwazir, ensi ki lasante ek ledikasyon, e osi ki mannyer sa leritaz i kapab kontribye anver ekspansyon ekonomik atraver tourism kiltirel. Kestyon primordyal i, ki stati aktyel bann zwe tradisyonnal dan rezyon Losean Endyen, e ki mannyer sa disiplin i kapab anmenn en kontribisyon enportan anver lidantite sosyoekonomik e kiltirel bann pep sa rezyon dan 21enm syek?

Partisipan ki anvi kontribye en papye anba sa soutenm i kapab santre zot diskisyon otour sa bann pwen:

1. Lorizin bann zwe tradisyonnal dan rezyon Losean Endyen, e zot trazektwar istorik;
2. Zwe tradisyonnal, kiltir ek lidantite dan bann sosyete kreol dan Losean endyen ki osi post-esklavazis;

3. Bann benefis lasante ki zwe tradisyonnel i anmennen;
4. Tourism kiltirel ek lezot valer ekonomik ki zwe tradisyonnel i kapab anmennen;
5. Zwe tradisyonnel dan sport modern;
6. Konservasyon, standardizasyon e klasifikasyon zwe tradisyonnel;
7. Zwe tradisyonnel e son plas dan lemond modern.

2. Lanmizik Kreol, depi son lorizin ziska son levolisyon

Lanmizik i enn bann manifestasyon lidantite kiltirel pli pwisan dan nenport ki sosyete, e i osi en mwayen efektiv pour konservasyon leritaz. An vi son lorizin dan bann sours tre diferan anba kondisyon dominasyon, rezistans ek rezilyans, lanmizik kreol i kapab ganny vwar koman lam kiltir kreol dan le sans ki i eksprim leta sa leritaz dan son laform tradisyonnel ensi ki son laform evolye dan sak kominote partikilye. Festival Kreol Sesel in manifeste sa okour bann lannen atraver bann spektak lanmizik tradisyonnel ensi ki modern, tel ki *Bal Asosye* ek *Lakadans*, pour sit bann ki pli popiler. Ki mannyer lanmizik kreol dan Losean endyen i kapab ganny anmennen lo en lot nivo dan nou parkour pour selebre e konserv leritaz kreol sa rezyon?

Partisipan ki anvi kontribye en papye anba sa soutenm i kapab santre zot diskisyon otour sa bann pwen:

1. Karakteristik lanmizik kreol dan Zón Kreol Losean Endyen
2. Lanmizik Kreol ek lidantite
3. Lanmizik Kreol ek leritaz
4. Bann laform rezistans dan lanmizik kreol, depi sa ki'n erite ziska sa ki nouvo
5. Lanmizik kreol koman en lendistri kiltirel
6. Rol lanmizik kreol dan tourism kiltirel
7. Plas lanmizik kreol dan 21enm syek e odela lafrontyer kreol

3. Manze Kreol ek Lidantite

Parey lanmizik, manze kreol i en lekspresyon tre pwisan lidantite kiltirel ek kreativite, e i osi en fason pli komen pour dimoun andeor eksperyans kiltir kreol. I osi anmenn ansanm dimoun dan menm kominote koman en lekspresyon zot lidantite komen. Lakwizin kreol, dan son varyete pla ensi ki fason fer, i reflekte son lorizin dan bann diferan kiltir ki'n ganny trese ansanm e adapte avek zot lanvironnman – similer, me an menm tan, diferan avek pla ek fason manze dan sa bann kominote orizinal kot zot in sorti. Dan bann sosyete miltikiltirel parey Sesel ek son bann vwazen, ki rol ki manze i kapab zwe dan valorizasyon lidantite kreol? Ki mannyer sa i kapab kontribye dan prosperite sosyal e ekonomik bann kominote, e osi ede pour fer fas ek bann defi aktyel tel ki adaptasyon ek mitigasyon vizavi sanzman klima, sekirite alimanter, eks?

Partisipan ki anvi kontribye en papye anba sa soutenm i kapab santre zot diskisyon otour sa bann pwen:

1. Manze kreol ek lidantite
2. Bann lyen dan Was Losean Endyen vizavi bann Pratik kiliner

3. Manze kreol dan lendistri tourism
4. Manze ek lotantisite: an konsideran eleman asimilasyon, adaptasyon ek evolisyon
5. Bann Pratik kiliner tradisyonnèl ki anvwa disparisyon
6. Eski lakwizin kreol ek son bann pratik i annan en rol pour zwe dan ladaptasyon ek mitigasyon bann lefe sanzman klima?
7. Ki mannyer bann konesans endizenn dan bann kominote kreol i kapab kontribye anver sekirite alimanter?

4. Literatir Kreol ek Devlopman Lalang

Festival Kreol i sorti dan en rezolisyon kolok dan bann lannen 80, an rezilta bann kolok ek seminar ant bann kreolis sorti dan tou le de zón kreol, pour diskite fason pour promouvwar e devlop Lalang ek kiltir kreol. Tandiski lengwistik kreol in fini vin en disiplin letid dan son prop drwa, literatir kreol in tant pour reste deryer, pli partikilyerman, dan zón Losean Endyen. Posibleman sa i akòz i annan bann lanpesman tel ki en mank striktir pour piblikasyon dan mazorite kominote kreol, bann prezidis entern ou ekstern kont kreol, ouswa limitasyon lavant pour liv akòz popilasyon i pti, parey dan ka Sesel. Sepandan, literatir i enn bann zouti pli pwisan pour devlopman Lalang, ensi ki son konservasyon. An menm tan, literatir i en vitrin vizavi lavi sosyal e kiltirel bann kominote. La ki nou pe ariv ver lafen premye kar 21enm syek, petet in ariv ler pour pran kont rol ki literatir i zwe pour sipòrt devlopman Lalang, e son stati aktyel dan Sesel e dan lezot kominote kreol.

Partisipan ki anvri kontribye en papye anba sa soutenn i kapab santre zot diskisyon otour sa bann pwèn:

1. Rol literatir kreol dan devlopman Lalang kreol
2. Bann louvertir pour devlopman literatir kreol
3. Literatir kreol koman en form lar
4. Bann lanpesman dan devlopman literatir kreol
5. Bann laform literatir kreol (lapoezi, roman, teat, literatir oral...)

Gid pour partisipasyon

Sa ki enterese pour partisip dan sa kolok i devret soumet en rezime pa plis ki 200 mo avek komite lorganizasyon, pa pli tar ki le **15 Septanm 2025**. Silvouple, adres tou rezime lo Dr. Penda Choppy lo: Penda.Choppy@unisey.ac.sc e met an kopi Ms. Cecile Kalebi, Sekreter Permanan Lenstiti Nasyonal pour Kiltir, Leritaz ek Lar lo: cecile.kalebi@gov.sc.

Kantite partisipan ki nou kapab resevwar i limite, donk, bann rezime pou ganny evalye par en komite syantifik, e bann partisipan ki ganny swazir pour ganny enformen pa pli tar ki le **20 Septanm, 2025**.

Silvouple, met tenm pensipal kolok antet, swivi par ou non konplet, ou afilyasyon, ou rezime, e en lalis mo kle, pa plis ki 5 ou 6 mo. Bann partisipan ki zot rezime i ganny swazir pou ganny posibilite pibliy zot papye dan zournal *Seychelles Research Journal*.

Kondisyon partisipasyon

An vi finansman limite, partisipan enternasyonal pe ganny demande pour pey zot prop fre avyon ek larzan pos. Provizyon pou ganny fer pour landrwa reste ek dezennen pandan dirasyon kolok, ensi ki transfer sorti kot e pour retourn erport, e osi lezot transportasyon ki annan pour fer avek Festival Kreol.

